

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ГАРМОНІЯ

Спеціальність	025 Музичне мистецтво	
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	
Ступінь вищої освіти	Бакалавр	
Освітньо-професійна програма	Хорове та оперно-симфонічне диригування	
Курс	2	
Семестр	3, 4	
Обсяг дисципліни (години / ЄКТС)	120 годин / 4 кредити ЄКТС	
Статус дисципліни (обов'язкова / вибіркова)	Обов'язкова	
Мова викладання	Українська	
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Рудь Поліна Валентинівна
	Науковий ступінь, вчене/почесне звання	Кандидат мистецтвознавства
	Посада	Старший викладач кафедри теорії музики
	Профіль викладача, e-mail	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/theory-of-music/Rud-2022-1.pdf polina.rud@num.kh.ua
Анотація	<p>«Гармонія» є однією з базових дисциплін музично-теоретичного циклу у професійній та практичній підготовці диригентів, сутність якої полягає у поглибленому вивченні гармонії як науки про акорди, розумінні логіки функціональності класичної гармонії, її формотворчої ролі. Вивчення тем навчальної дисципліни охоплює основні музично-стильові періоди, що дає можливість усвідомити закономірності розвитку гармонії як найвиразнішого засобу в музичних творах різних епох. Практична частина дисципліни (вирішення інструктивних і творчих завдань, гра на фортепіано, письмові аналітичні роботи) спрямована на закріплення необхідних навичок, що у комплексі з теоретичними знаннями формують фахові (спеціальні) компетенції для здійснення професійної музичної діяльності у творчій, науково-дослідницькій, музично-педагогічній галузях.</p>	
Мета дисципліни	Розвиток гармонічного слуху як необхідного компонента творчих здібностей диригента, формування гармонічного мислення, що включає опанування комплексом різностильових	

	гармонічних засад, оволодіння гармонічним аналізом музичного твору, необхідних для вдосконалення професійної майстерності та здійснення практичної діяльності.
Програмні результати навчання	<p>ПРН4. Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.</p> <p>ПРН7. Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.</p> <p>ПРН8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.</p> <p>ПРН12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.</p> <p>ПРН15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.</p> <p>ПРН17. Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.</p>
Загальні компетентності	<p>ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p> <p>ЗК12. Здатність працювати автономно.</p> <p>ЗК15. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p>
Фахові (спеціальні) компетентності	<p>СК3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.</p> <p>СК4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності теорії та практики музичного мистецтва.</p> <p>СК5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення в теорії, історії та методології музичного мистецтва.</p> <p>СК6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.</p> <p>СК7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.</p> <p>СК9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.</p> <p>СК10. Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.</p> <p>СК11. Здатність оперувати професійною термінологією.</p> <p>СК12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в практичній діяльності.</p> <p>СК13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.</p> <p>СК17. Здатність застосовувати традиційні й альтернативні</p>

	інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності. СК18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві, композиторській творчості та музичній педагогіці.
Зміст навчальної дисципліни	<p><i>Тема 1.</i> Повна функціональна система мажору і мінору у класичній гармонії. Норми голосоведення: правила і винятки; принципи поєднання акордів. Тризвуки всіх ступенів.</p> <p><i>Тема 2.</i> Секстакорди і квартсекстакорди всіх ступенів; гармонічні звороти із ними. Їхня роль у формі.</p> <p><i>Тема 3.</i> Септакорди (D₇, II₇, VII₇). Побічні септакорди. D₉, D₇⁶</p> <p><i>Тема 4.</i> Діатонічні секвенції.</p> <p><i>Тема 5.</i> Типові гармонічні звороти. Фрігійський зворот.</p> <p><i>Тема 6.</i> Альтерація акордів S і D-груп.</p> <p><i>Тема 7.</i> Неакордові звуки; їх різновиди. Органний пункт. Мелодична фігурація, її різновиди; гармонічна фігурація.</p> <p><i>Тема 8.</i> Ступені спорідненості тональностей.</p> <p><i>Тема 9.</i> Відхилення і види модуляцій. Роль модуляційних процесів у формотворенні.</p> <p><i>Тема 10.</i> Модульовані секвенції. Побудова модуляцій.</p> <p><i>Тема 11.</i> Індивідуально-авторські гармонії в класикоромантичній композиторській творчості.</p> <p><i>Тема 12.</i> Поняття модальності; хроматичної тональності; атональності; додекафонії. Акорди нетерцієвої будови.</p> <p><i>Тема 13.</i> Тонально-гармонічний план твору.</p> <p><i>Тема 14.</i> Характеристика різностильових ладо-гармонічних систем у західноєвропейській музиці.</p>
Види занять	Практичні, самостійна робота
Методи навчання	Словесний метод (бесіда, пояснювання, дискусії); практичний метод (практичні заняття – аудиторні); наочний метод (інтерактивна дошка, метод ілюстрацій); робота з навчально-методичною літературою (конспектування); відео-метод у сполученні з новітніми цифровими технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні); самостійна робота (розв'язання завдань, гра секвенцій, модуляцій, гармонічний аналіз)
Форми та методи оцінювання	<p>Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до Положення про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти.</p> <p>Поточний контроль (max 60 балів): усне опитування, письмові роботи, робота на практичному занятті, написання контрольної роботи.</p> <p>Підсумковий семестровий контроль (max 40 балів): залік – 3 семестр, письмовий екзамен – 4 семестр.</p> <p>Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни й отримання за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 20 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.</p>

<p>Особливості та політика дисципліни</p>	<p>Під час вивчення навчальної дисципліни викладач та здобувачі комунікують завдяки таким засобам, як: Moodle, листування через e-mail, у чаті групи з дисципліни, посилання на google-диск тощо. На першому занятті з дисципліни викладач доєднує здобувачів до груп, здійснює обмін e-mail, надає електронні посилання на необхідні навчальні матеріали, google-диск тощо. Від студентів очікується регулярне відвідування усіх видів занять згідно з розкладом.</p> <p>Порядок повторного проходження контрольних заходів та ліквідації академічної заборгованості визначено Положенням про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти.</p> <p>Необхідною вимогою під час навчання є дотримання академічної доброчесності (списування (в т.ч. і з використанням гаджетів) під час поточного та підсумкового контролю заборонено).</p> <p>В університеті панують взаємоповага, шанобливість, чесність.</p>
<p>Рекомендовані джерела інформації</p>	<p>Беліченко, Н. (2016). <i>Завдання з сольфеджіо та гармонії: Слуховий та гармонічний аналіз. Ладові диктанти. Мелодії для гармонізації. Вправи на фортепіано</i>. Харків.</p> <p>Бондаренко, Т. О., Котляревський, І. А., Пясковський, І. Б., Чижик, І. О. (2018). <i>Лекції з теорії гармонії. Навчальний посібник для вищих мистецьких навчальних закладів</i>. Видавець О.О.Євенок.</p> <p>Борисенко, М.Ю. (2015). <i>Гетерофонні принципи ранніх форм багатоголосся в усній та письмовій музичних традиціях. Методичний посібник з курсу «Поліфонія» для студентів вищих навч. муз. закладів</i>. Харків: «С. А. М.», Харк. нац. ун-т мистецтв імені І. П. Котляревського.</p> <p>Вознюк, П. Т., Поляковська, С.П. (2018). <i>Гармонія: навчально-методичний посібник з мелодіями для гармонізації</i>. Нова книга.</p> <p>Кравцов, Т., Турнеєв, С. (2020). <i>Збірник музичних диктантів та мелодій для гармонізації</i>. Естет Прінт.</p> <p>Лемішко, М. М. (2007). <i>Гармонія. Частина 1. Діатоніка</i>. Вінниця: Нова книга.</p> <p>Лемішко, М. М., Завісько, Н.З. (2016). <i>Гармонія. Частина 2. Хроматика</i>. Нова книг.</p> <p>Пришляк, Н.І. (2013). <i>Хрестоматія з гармонічного аналізу (на матеріалі української музики)</i>. Ужгород.</p> <p>Самохвалов, В.Я. (2005). До питань вивчення поліявищ в гармонії (проблеми класифікації акордики). <i>Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського, Кн. 1. Українська та світова музична культура: сучасний погляд</i>, 58–66. Київ.</p> <p>Чижик, І.О. (2003). Ранні форми гармонії. <i>Українське музикознавство</i>, 29, 151–159. Київ: Му. Україна.</p> <p>Rich, A. (2023). Harmony in music. <i>The Editors of Encyclopædia Britannica</i>. https://www.britannica.com/art/harmony-music</p>

Силабус розроблено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Гармонія», затвердженої науково-методичною радою Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського 26 серпня 2024 р., протокол №1.